

אורות ישראל
מכללה אקדמית לחינוך
מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

שם הקורס : יסודות התחביר

שנה"ל תשע"ז

שם המרצה: אריאל גבאי

היקף שעות: 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרותיו:

תחביר הוא ענף בתורת הלשון העוסק בדרכי חיבור המילים למשפטים ובמבנה המשפט וחלקיו. בקורס נכיר את מושגי היסוד בתחום התחביר תוך מבט ללשון המקורות וללשון ימינו: החלקים העיקריים במשפט, החלקים המשלימים במשפט ומבנים שונים של צירופים ומשפטים. נדון במבנים דו-משמעיים, בתקינות תחבירית ובכללי הפיסוק הבסיסיים.

יחידות ההוראה בקורס:

יחידה א: חלקי הדיבר

1. שמות עצם

2. שמות תואר

3. צירופים שמניים

4. הפועל

5. תואר הפועל

6. המליות

יחידה ב: החלקים העיקריים במשפט

1. נושא

2. נשוא

3. נשוא מורחב

4. נושא סתמי

יחידה ג: המשפט השמני

1. אוגד
2. הפועל 'היה'
3. הנשוא המודאלי

יחידה ד: החלקים המשלימים במשפט

1. משלימי השם
 - 1.1 לוואי
 - 1.2 תמורה
2. משלימי הפועל
 - 2.1 מושא
 - 2.2 תיאורים

יחידה ה: משפטים במבנים שונים

1. משפט בעל חלקים כוללים
2. משפט ייחוד

יחידה ו: משפטים שאינם פשוטים

1. המשפט המאוחד
2. המשפט המורכב

יחידה ז: דו-משמעות תחבירית

1. דו-משמעות בסיווג חלקי הדיבר
2. דו-משמעות במבני סמיכות
3. דו-משמעות בקביעת הנושא
4. דו-משמעות במשלימי המשפט

יחידה ח: תקינות תחבירית

1. סדר המילים במשפט
2. התאם תחבירי
3. שימוש נכון במילות הזיקה ובמילות היחס

יחידה ט: תרגול מסכם

דרישות הקורס

תרגילים שוטפים ומבחן בכתב. משקל המבחן בציון הסופי 100%.

דרכי התקשרות עם המרצה
דוא"ל ariel.gabbay@mail.huji.ac.il
טלפון 0544-953558

ביבליוגרפיה נבחרת

ע' אורנן, המשפט הפשוט, ירושלים תשל"ט
י' בלאו, יסודות התחביר, ירושלים תשכ"ו
מ' בן-אשר, עיונים בתחביר העברית החדשה, תל אביב תשל"ג
י' צדקה, תחביר העברית בימינו, ירושלים תשמ"א
ח' רוזן, עברית טובה, ירושלים תשכ"ו
ש' קוגוט, המקרא בין תחביר לפרשנות, ירושלים תשס"ב